

УДК 621.62

ДОСЛІДЖЕННЯ РЕЖИМІВ РОБОТИ МІКРОПРОЦЕСОРНИХ СИСТЕМ

Студ. І.В. Мосур, гр. МгАк-17

Науковий керівник Л.П. Голубєв

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою є збільшення часу автономної роботи мікропроцесора за допомогою режиму енергозбереження і технології переривань.

Завдання – розробити технічну частину системи, розробити алгоритм і програмну частину системи енергозбереження мікропроцесорної техніки.

Об'єкт дослідження. Режими енергозбереження мікропроцесорних систем, що були розглянуті на прикладі 8-розрядного мікроконтролера АТmega8.

Методи та засоби дослідження. При вивченні об'єкта дослідження використовувалися такі основні методи і способи: аналітичний, системний та програмно-технічний, експериментальний метод, вимірювання, порівняння, моделювання та аналіз. Також проводили розрахунки для визначення ефективності даного дослідження.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів.

Вперше розроблено програмно-технічний комплекс контролю енерговитрат мікропроцесорних систем за допомогою режимів енергозбереження та системи переривань. Таке технічне рішення дозволить збільшити час автономної роботи мікропроцесорної системи.

Результати дослідження. Розглянемо чому взагалі мікроконтролер взагалі споживає енергію. В мікроконтролері є багато-багато транзисторів, що працюють в так званому ключовому режимі (по типу звичайної кнопки). Основне споживання потужності йде в момент перемикання ключа, тобто чим менше перемикаць - тим менше енергоспоживання. У звичайному режимі роботи сам чіп на 8 МГц споживає приблизно 10,2 мА. У звичайній же пальчиковій батарейці - 1700-3000 мАг. Виходить, що мікросхема буде працювати від 17 годин до 12 діб. А правильну "якісну" батарейку потрібно пошукати. У плоскій літєвої батареї, яку ми використовували - взагалі 210 мАг. Такий "звичайний" режим роботи абсолютно не підходить для автономних пристроїв, таких як дистанційні вимикачі, пристрої охорони, годинники і метеостанції, і інші.

Є кілька способів знизити енергоспоживання мікроконтролера: зменшити частоту осцилятора, вимкнути осцилятор, зменшити кількість перемикаючих вентелей, відключивши ядро і/або додаткові генератори і таймери, відключити аналогову периферію (вимагає багато енергії), перевести які тільки можна ніжки мікроконтролера в Z-стан.

Частина цих способів автоматично виконується при включенні режиму «сон». Розглянемо їх докладніше. Режим Idle, Power-Down, Power-save, Standby, Extended Standby. Режими Idle і Power-Down зустрічаються найбільш часто. Цікавим для нас буде режим ADC Noise Reduction. Цей режим зупиняє процесор, але залишає працювати АЦП, систему зовнішніх переривань, інтерфейс TWI, сторожевий таймер і таймер / лічильник²; відповідно, зупиняються тільки годинник I / O, CPU і FLASH. Все це призначено для того, щоб зменшити внутрішні перешкоди (що виникають при перемиканні транзисторів самої мікросхеми) при роботі АЦП - так виходять вимірювання більш високої точності. На рис.1 зображений режими роботи програми.

Рисунок 1 – Робота програми в сплячому та штатному режимах

Виходить, що в більшості режимів мікросхема взагалі не розуміє, що була в сплячому режимі: тільки виконала останню команду перед sleep, і одразу виконується переривання яке просипає пристрій. За роботу зі сплячими режимами відповідає регістр MCUCR.

Нам будуть потрібні біти SM0, SM1 I SM2, якщо він є – щоб задати тип режиму сну. Так, наприклад, в ATmega8 режими сну задаються так:

SM2	SM1	SM0	Sleep Mode
0	0	0	Idle
0	0	1	ADC Noise Reduction
0	1	0	Power-down
0	1	1	Power-save
1	0	0	Reserved
1	0	1	Reserved
1	1	0	Standby

Рисунок 2 – Визначення режимів сну в ATmega8

Після визначення з типом режиму залишається тільки вирішити його - встановити біт SE в 1. Ну і залишиться перевести в потрібний момент мікропроцесор в сон - командою asm sleep. Як приклад було написано програму для atmega8, у якій на виведення INT0 (PD2) є кнопка, а на PB0 є світлодіод, при натисканні на кнопку - світлодіод горить декілька секунд і йде в сплячий режим до наступного натискання.

Програма працює і в режимі Idle, і в режимі Power-down. Але при цьому в процесі написання і налагодження було з'ясовано, що в datasheet не просто так написано, що в режимі Power-down схема довго прокидається. Спочатку переривання було встановлено по низхідному фронту, при переході контакту INT0 з 1 на 0 (ISC01 = 1, ISC00 = 0). В режимі Idle все працює чудово, а ось в режимі Power-Down фронт змінювався до того, як мікросхема прокинеться - відповідно, ніякої обробки переривання не відбувалося. Взагалі, треба мати на увазі що в режимах, де схема довго повертається в повноцінний робочий стан, джерело переривання повинно бути активним від пробудження до повноцінного робочого стану.

Висновки. В результаті проведених досліджень була розроблена система яка дозволяє в режимі Idle знизити споживання до 5 мА, в режимі Power-down - до 1 мкА. Завдяки використанню енергозберігаючих режимів та переривань досягнуто значне зменшення енерговитрат в роботі мікропроцесорних систем.

Ключові слова: мікропроцесорна система, мікропроцесор, режим енергозбереження, переривання.